

Mijnenvegers, vissersnetten en delicate doses Theaterwerk

Havennomaden 1 houdt het midden tussen een artistieke en een toeristische wandeling

Het is genoegzaam bekend: Theater aan Zee wordt als festival op stedelijk niveau gesteund door Toerisme en niet door Cultuur. Dat is iets waar ze in andere steden raar van opkijken, en heeft alles met ontstaansgeschiedenis te maken. Een van de *founding fathers* van het festival was voormalig schepen van Toerisme Dries Vermeesch, die samen met VRT-regisseur Marc Lybaert een zomerse dynamiek in de stad wou brengen. Dat was acht edities geleden, maar nog steeds bewandelt Theater aan Zee de slappe koord tussen kunst en vermaak, met vuurwerk en bongo's enerzijds en letteren en theaterdebuten anderzijds. Dat dit evenwicht niet evident is spreekt voor zich, maar vooral de Nomaden-parcours bewijzen al geruime tijd dat toerisme en kunst best op een ontspannen manier te combineren vallen. Zo bleek ook gisteren tijdens de theaterwandeling genaamd Havennomaden 1, goed voor drie uur onderweg.

Havennomaden 1 startte in Fort Napoleon, met een monoloog waarvoor Fauve Lybaert de tekst heeft geschreven. Actrice Bauke Lievens wacht haar publiek op in een smalle gang in de kelders van het Fort, geen plek waar je als bezoeker spontaan op de grond gaat zitten om na te denken over de dingen des levens. En dat is precies wat Lievens en Lybaert vragen, want precies daar willen ze het resultaat van deze schrijfpdracht voor Theater aan Zee laten zien. *Eye am*, de titel verwijst naar een beeldend kunstwerk, is een bijwijlen erg zwaarwichtige oefening in omgaan met Grote Thema's, en daarmee hebben de dames het zich andermaal niet gemakkelijk gemaakt. Theater als een monoloog die het moet hebben van de poëzie in de tekst, van de herkenbaarheid van emoties als angst, eenzaamheid, behoefte aan warmte. Niet zelden draait de poging om het Leven als geheel te omarmen, uit op vergeefs graaien in het ijle. Gelukkig is er een klankbord door middel van een klein scherm waarop aanvullende, soms relativerende teksten worden geprojecteerd, en daarop verschijnen halverwege ook veelzeggende zinnen over deze prille *outing*: 'Ik hou van theater' en 'Ik hoop dat theater ook van mij gaat houden'. Inderdaad is *Eue am* het helderst als een liefdesverklaring voor theater *tout court*, als vertolkingen van andere gevoeligheden mist de tekst nog te veel een focus. Vandaar gaat het naar de volgende locatie: een opslagplaats elders aan de dokken. Daarbij toont de kloeke gids genaamd Tom zich prettig onderhoudend in zijn commentaar. 'We wandelen nu door Mieke Motje, het kleinste natuurreservaat in België. Helaas is het niet officieel en dus ook niet beschermd. Ze komen hier vaak motorcrossen...' *Only in Ostende!* En zo gaat het verder. Naar *Kopstuk* van oud-Rits-student Tom Dupont, een iets traditionelere voorstelling met een grappig uitgangspunt. Een moeder in bed tettert er lustig op los over haar knappe dochter, en die blijkt nog niet uit de moederschoot te zijn geraakt: haar hoofd steekt tussen moeders benen en kan het verblijf aldaar alleen volhouden als ze zich af en toe mag afsluiten van de wereld door met een koptelefoon naar muziek te luisteren. Nochtans blijkt de dochter extreem intelligent te zijn, maar wat doe je eraan als je nageslacht zo vastgeklonken zit? Dupont begint sterk in zijn absurde en humoristische vertelling, jammer wel dat in de tweede helft het tempo wat gaat zakken. Bovendien blijkt het uitgangspunt, twee mensen tot elkaar veroordeeld, niet te leiden tot een echte dialoog, want *Kopstuk* is voor alles een uiteenzetting door *la mama*. Weer buiten wijst gids Tom op de mijnenvegers die in de haven te liggen roesten, tot ze zinken en ze weer aan het drijven worden gebracht, waarna ze weer zinken. Enzovoort. Na de dosis absurd theater: absurditeiten uit het echte leven. En een anekdote van Toms grootvader, ooit actief om niet ontplofte bommen onschadelijk te maken en op die manier ooit in een hachelijke situatie verzeild geraakt: de helm van het duikerspak die vastzat aan de nog te ontmantelen bom. De fiere gids: 'Opa heeft me vaak gezegd: 'Vintje, was die bom toen ontploft, jij zou er nooit zijn geweest.' En alsof er een dramaturg mee gemoeid was, blijkt het op halte drie toch wel over bommen te gaan zeker! *Bombsong* is een tekst van Thea Dorn, vertaald door Hollandia-dramaturg Tom Kleijn en gebracht door Femke Bouma, afgestudeerd in Amsterdam afdeling Kleinkunst. Bouma kon rekenen op Jappe Claes voor de regie en zij hadden een oude kantoorruimte met een prachtig zicht op de haven gekozen als locatie. Helaas, ondanks eerdere afspraken met uurschema's, gingen daar vlakbij zware werken door, met alle geluidsoverlast van dien. De actrice, in sober zwart maar getooid met een joekel van een draadloze microfoon op haar gezicht, probeerde in deze toch wel barre omstandigheden een concentratie tussen haar en het publiek op te bouwen. Dat lukte uiteindelijk wel, dankzij de boeiende tekst over een *poor little rich girl* dat het leven ondraaglijk vindt, net omdat ze zich nergens meer aan kan stoten: alles is voorzien, elk risico uitgesloten. Van de weeromstuit begint ze mensen te haten, een gevoel dat aanzwelt tot een krankzinnig voornemen: een bomaanslag in een trein. Met de gebeurtenissen in Henegouwen een beetje delicaat als onderwerp, maar toeval bestaat en Bouma bracht het er behoorlijk van af, haar triest bommenlied.

FEUILLETON

Meneer Jehanneke van Het journal van Theater aan Zee! (5)

Gisteren hebt u gelezen hoe meneer Jehanneke zijn camera vanuit zijn bed (van waar anders?!) aan flarden gooide. In friet van één - wordt er ook wel eens gezegd.

Vandaag leest u hoe hij van die frieten terug een camera maakt. En, voor de lezers met een iets beter geheugen: hoe hij een curryworst die hij nota bene niet kreeg omtovert tot een micro.

Eerder droevig dan vrolijk werd hij vanochtend wakker. Maar het zonneke scheen en het ging een fijne dag worden dus trok de droefheid van onze held zich snel terug en een lachende bovenlip trok de rest van zijn gezicht mee in een bolvormige glimlach. Want: 'Want juist omdat wij sterven, zou je om de dingen waarom wij lachen eerder moeten huilen, en omgekeerd.' (Wie zoekt die vindt in de brochure van TaZ waar ik mijn mosterd heb gevonden.)

En plots denkt meneer Jehanneke het volgende: 'Eigenlijk is alles een kwestie van anatomie. Inwendige structuren. Dus als ik, meneer Jehanneke sterreporter en cameraman, gelegenhedsuitvinder en anatomietovenaar, de frietjes van eergisteren in de juiste volgorde rangschik, heb ik een nieuwe camera. Da zou mooi zijn hé!' Zo gezegd, zo gedaan. De structuur van de aan flarden gegooid camera moest hij met de frietjes zien te reconstrueren. Maar welke volgorde? Aan de slag en proberen. Na veel vijven en zessen staat er een camera voor zijn neus. Natuurlijk is hij iets vergeten. Start/stop knop, vierkante lens en dergelijke dingen meer. Steeds ontbrak er wel iets. De Paradox van Pergamon was in zijn anatomische structuur geslopen. Alles overdoen met een eenvoudiger structurele rangschikking. Oplossingen zijn dikwijls belachelijk simpel. Van groot naar klein en – floeps – een camera is geboren.

Echt waar: Ik heb het zelf geprobeerd. U neemt best een grote friet.

Uren later zit meneer Jehanneke in de montageruimte van zijn dromen. 'Merde!! Waar is mijn geluid. Er zit geen geluid in mijn film.' Minuten en minuten verlopen in stilte en gepeins, waar zit de fout? Plots valt zijn oog op de nooit gekregen curryworst die op zijn bureau staat. 'Er zit geen micro op mijn camera en – hokus pokus – micro...' En een wonder was geboren en ook een micro.

Kris Gevers en TeeZee

'Het klopt: optreden werkt verslavend'

Cartoonist ZaZa over zijn theaterdebuut als charmeur

Gisteren kon u er alles over lezen in De Morgen: cartoonist ZaZa, bekend van zijn werk in de kolommen van De Standaard, gaat tegenwoordig live. Zo ook gisteren, met twee uitverkochte optredens in het Variété-theater onder de prikkelende titel *Zelfs vrouwen hebben humor*. Het voorlopige hoogtepunt in een démarche die begon op vraag van een vereniging uit Turnhout enige tijd geleden. ZaZa, in het echte leven Klaas Storme, legt uit: 'Ik werd gecontacteerd door een dame uit Turnhout die activiteiten organiseert voor Actueel Denken, een vereniging die wat weg heeft van de katholieke vrouwenbond. Haar lijstje aan gasten raakte blijkbaar snel uitgeput, en of ik niet wilde komen uitleggen hoe je een cartoon moet maken, zoiets. Nu had ik daar niet zo direct zin in, en ik legde uit dat er geen vaste methode bestaat om cartoons te verzinnen, net zoals daar ook geen opleiding voor bestaat. Maar ze drong aan en ik stemde uiteindelijk toe, omdat het feit dat de vereniging alleen uit vrouwen bestaat, me op het idee bracht om iets te doen rond vrouwen en humor. De misverstanden daaromtrent.' En dus: *Zelfs vrouwen hebben humor*. Een soort van lezing waar uw mannelijke verslaggever van de TaZette alleen maar binnen kon geraken vermomd als vrouw, maar blijkbaar staken er toch nog wat baardstoppels door de inderhaast aangebrachte maquillage, want de voorstelling was nog niet begonnen of een vrouw links siste: 'Het is nu eens alleen voor vrouwen en dan nog komt er hier een vent binnen!' 'Het is voor het festivalkrantje', probeerde uw dienaar annex manwijf nog. 'Hebben ze geen vrouwelijke journalisten misschien?', beet een andere dame meteen toe. Gelukkig ging het zaallicht toen uit en begon ZaZa aan zijn amusante exposé. Gewapend met een overheadprojector trakteerde hij het publiek op allerlei cartoons op groot scherm: soms live getekend, soms uit zijn stilaan indrukwekkend oeuvre. Tekeningen over vrouwen én mannen, over bejaarden en gehandicapten, over de paus en over astma-patiëntjes... Iedereen krijgt er vroeg of laat van langs bij ZaZa, want 'iedereen heeft het recht om uitgelachen te worden, anders voel je je toch een beetje uitgesloten, denk t u ook niet?...' Het vrouwelijk publiek lustte er pap van: ondanks de hitte in het volle Variété-theater (ZaZa, beleefd in pak: 'Dames, is het oké als ik mijn jasje uitdoe?' 'Jaaaaa', klonk het bijna gebiedend in koor) werd er uitgebreid genoten, gegiecheld, gelachen. Storme achteraf: 'Het klopt wat ze zeggen: het direct contact tijdens een optreden werkt verslavend.' Wordt dus vervolgd, dames. Jaaaaa!